

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΚΘΕΣΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 11/ 11/ 2017

ΚΕΙΜΕΝΟ**Η προπαγάνδα**

Η προπαγάνδα είναι πολιτική, κοινωνική, εμπορική. Είναι το σκληρό σφυροκόπημα που επιδιώκει να επιβάλλει ένα προϊόν, οποιασδήποτε μορφής. Αυτό το προϊόν μπορεί να είναι μια πίστη, μια κοινωνική οργάνωση, ένα πολιτικό καθεστώς ή ένα είδος της καθημερινής χρήση. Όλοι οι τρόποι της επικοινωνίας έχουν επιστρατευτεί, για να υπηρετήσουν την προπαγάνδα. Ο άμεσος λόγος, το ραδιόφωνο, ο κινηματογράφος, η τηλεόραση, το τυπωμένο χαρτί, περιοδικό, εφημερίδα, βιβλίο.

Η προπαγάνδα στηρίζεται στην επανάληψη. Πρέπει ο χώρος που απομένει από την καθημερινή **έγνοια** μέσα σου να γεννήσει ένα σύνθημα, έτσι που να μην έχεις πια τη δυνατότητα να συλλογιστείς από μόνος σου, με τον εαυτό σου και για τον εαυτό σου. Αυτό μπορεί και να είναι ανακουφιστικό για όλους όσους, από φυσική αδυναμία ή από νωθρότητα, δυσκολεύονται να κατασκευάσουν εσωτερική ζωή. Αλλά οι άλλοι; Οι εξίσου πολλοί; Αυτοί δολοφονούνται ή αυτοχειριάζονται πνευματικά και ψυχικά, και μεταμορφώνονται σε θλιβερά **ενεργούμενα**. Και η ανθρώπινη μοναξιά μεγαλώνει, γίνεται **ανυπόφορος** εφιάλης.

Μνημόνευσα και την εμπορική προπαγάνδα, δηλαδή τη διαφήμιση. Είναι δύσκολο να συλλάβει κανείς την έκτασή της και την επίδρασή της στη διαμόρφωση του σύγχρονου ανθρώπου.

Η εμπορική διαφήμιση, με τα μέσα που έχει τώρα στη διάθεσή της, βρίσκεται την κάθε στιγμή μπροστά στα μάτια μας, σιμά στα αυτιά μας, μια λέξη, μια φράση. Οι βιομηχανίες της εποχής, για να μπορέσουν να συντηρηθούν, είναι υποχρεωμένες να ανανεώνουν συνεχώς τους τύπους των προϊόντων τους, να επινοούν βελτιώσεις, συχνά χωρίς ωφελιμότητα, να δημιουργούν ένα χώρο γοητείας, που θα την ονόμαζε κανείς **μαγγανεία**, καθώς εκείνη που χρησιμοποιούσε ο Μεφιστοφελής, για να κερδίσει την ψυχή του Φάουστ.

Έτσι, θύμα αυτής της **μηχανορραφίας** ο άνθρωπος της εποχής, είναι υποχρεωμένος, ακόμη και για τη διάσωση της ατομικής του αξιοπρέπειας, ν' ανανεώνει τα ατομικά μέσα της μεταφοράς του, τα έπιπλά του, τα σκεύη του, ν' αλλάζει τρόπο ζωής, να γίνεται άλλος. Αυτές οι μεταμορφώσεις απαιτούν πρόσθετες δαπάνες. Και οι δαπάνες πρόσθετο μόχθο. Και ο πρόσθετος μόχθος, προσανατολισμένος προς υλικά αποκτήματα, περιορίζει ολοένα και τον ελάχιστο χρόνο της προσωπικής ζωής.

Έτσι, ο άνθρωπος του καιρού μας έχει αλλάξει το αυτοκίνητο του ή το ψυγείο του ή το ραδιόφωνό του, αλλά έχει συνάμα μεγαλώσει και την εσωτερική μοναξιά του. Η μέριμνα για τη συνεχή απόκτηση υλικών αγαθών, κεντριζόμενη από την εμπορική διαφήμιση, κατακαλύπτει το χώρο του εσωτερικού βίου. Γενική διαπίστωση: η εξωστρέφεια. Ο σύγχρονος άνθρωπος διαθέτει ελάχιστο χρόνο για να συνομιλήσει με τον εαυτό του, για να κοιτάξει ο ίδιος τον εαυτό του, δηλαδή για να φιλοσοφήσει, καθώς είπε ο Γιάσπερς.

I. M. Παναγιωτόπουλος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A) Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 90-100 λέξεις.

Μονάδες 25

B.1) Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, σημειώνοντας τον αριθμό κάθε πρότασης και δίπλα τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη. (Αν είναι λανθασμένη να δικαιολογήσετε με συντομία την απάντησή σας):

- i. Το προϊόν της διαφήμισης μπορεί να είναι υλικό ή άυλο.
- ii. Η προπαγάνδα μέσα από συνθήματα σε οδηγεί σε προβληματισμό και σκέψη.
- iii. Οι σύγχρονες βιομηχανίες είναι υποχρεωμένες να ανανεώνουν συνεχώς τους τύπους των προϊόντων τους, να δημιουργούν ένα χώρο γοητείας.
- iv. Ο άνθρωπος της εποχής μας ανανεώνει συνεχώς τα προϊόντα που διαθέτει.
- v. Ο σύγχρονος άνθρωπος έχει αρκετό χρόνο για αυτογνωσία.

Μονάδες 10

B.2) Με ποιους τρόπους αναπτύσσονται η πρώτη και η τελευταία παράγραφος του κειμένου;

Μονάδες 10

B.3) Ποιον τρόπο και ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στη δεύτερη [2] παράγραφο του κειμένου;

Μονάδες 5

B.4) Να δώσετε από ένα συνώνυμο για καθεμία από τις λέξεις που ακολουθούν: **έγνοια, ενεργούμενα, ανυπόφορος, μαγγανεία, μηχανορραφία.**

Μονάδες 5

B.5) Να εξηγήσετε τεκμηριωμένα πώς επιτυγχάνει τη συνοχή ανάμεσα στις παραγράφους του κειμένου ο συγγραφέας.

Μονάδες 5

Γ) Ζούμε σε μια κοινωνία που έχει αναγάγει τα υλικά αγαθά σε ύψιστη αξία. Σε μια κοινωνία που οι άνθρωποι έχουν επιδοθεί σ' έναν αγώνα απόκτησης και κατανάλωσης υλικών αγαθών. Σε μια ομιλία σας, λοιπόν, που πραγματοποιείται στα πλαίσια ημερίδας με θέμα «τις υπερκαταναλωτικές τάσεις της εποχής μας» να ερμηνεύσετε το φαινόμενο του καταναλωτισμού και στη συνέχεια να αναπτύξετε τις συνέπειές του στον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον. [500-600 λέξεις]

Μονάδες 40

Με Επιτυχία !

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΚΘΕΣΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2017

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Η Πολιτεία, καθώς πορεύεται μέσα στον ιστορικό χρόνο, έχει χρέος να ασφαλίζει και να ελέγχει την πορεία της, τη συνέχεια της ζωής της. Το **κατορθώνει** με τη σταθερότητα των θεσμών της, αλλά προπαντός με τη **διάπλαση** και την **καθοδήγηση** των επερχόμενων γενεών, που θα γίνουν φορείς των θεσμών αυτών και εγγυητές της συνέχειας της. Η πολιτεία είναι γι' αυτό καθίδρυμα παιδείας.[.....]

Η πολιτεία διαθέτει μέσα παιδείας που τα άτομα δε διαθέτουν γιατί η παιδεία σε μια κοινωνία χρειάζεται συντονισμό δραστηριοτήτων, μια ιεράρχηση αξιών, που μόνο μια υπερκείμενη εξουσία μπορεί να επιβάλει· γιατί η παιδεία κρυσταλλώνεται μέσα στην κοινή παράδοση ενός λαού και την παράδοση αυτήν, πιο μακρόβια από τα πρόσκαιρα άτομα, έχει τη δύναμη και το χρέος η πολιτεία να **εγκολπωθεί** και να διαφυλάξει.

Η παιδεία πρέπει να καταστήσει τον ανώριμο άνθρωπο ικανό να κατευθύνει τη νόηση, τη βούληση και την πράξη του προς τον **ύπατο** σκοπό. Τούτο το κατορθώνει με τη διάπλαση της σκέψης, της αίσθησης και του ήθους.[.....]

*Έργο της είναι γι' αυτό, εν πρώτοις, να καθοδηγήσει τον άνθρωπο πώς να δυναμώσει βιολογικά, για να γίνει το σώμα του η κατάλληλη υποδομή για τα έργα του πνεύματος. Ο άνθρωπος πρέπει να μάθει να **θεραπεύει** το σώμα, γνωρίζοντας πως αυτό δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μέσο για τη θεραπεία του πνεύματος. Γι' αυτό, πρέπει να μη γίνεται επί θυσία της άσκησης του πνεύματος, αλλά σε αδιάκοπη ισορροπία και συνάρτηση με την τελευταία.*

Η υγιεινή, που καθιστά το σώμα ικανό για το δημιουργικό έργο του πνεύματος, και η ιατρική, που αποτρέπει ή θεραπεύει τα δεινά που εμποδίζουν να εκπληρώσει το σώμα την πνευματική αποστολή του, αποτελούν τον προθάλαμο της παιδείας. Και είναι έργο της πολιτείας, γι' αυτό, η υγιεινή και ιατρική περίθαλψη των πολιτών της και η άθληση του σώματος.

Έπειτα, η παιδεία πρέπει να είναι επαγγελματική, ήτοι παιδεία των μεθόδων και τρόπων με τους οποίους ο άνθρωπος, και μέσω αυτού το σύνολο, θα παράγει τα αναγκαία υλικά αγαθά για τη συντήρηση και την ανάπτυξη του εαυτού του και του κοινωνικού συνόλου.

Συγχρόνως με τις γνώσεις για την παραγωγή υλικών αγαθών ο άνθρωπος πρέπει να αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις για να δρα μέσα στην πολιτική κοινωνία όπου ανήκει. Και επειδή, κατά κανόνα, του αναγνωρίζονται και πολιτικά δικαιώματα, δηλαδή συμμετοχή στην άσκηση της πολιτικής εξουσίας, πρέπει να αποκτήσει τις στοιχειώδεις τουλάχιστο γνώσεις, που θα του επιτρέπουν να ασκεί αυτά τα δικαιώματα. Παράλληλα με την επαγγελματική παιδεία, δηλαδή, βαδίζει και η πολιτική αγωγή.

Συνεπώς, στηριγμένος σε όλα τα προηγούμενα, καλείται ο πολίτης να επιδοθεί στο κύριο έργο του, στη θεραπεία του πνεύματος. Η θεραπεία του πνεύματος συνίσταται στην καλλιέργεια όλων των ανώτατων αξιών, ιδεών, αντικειμένων, που δεν επιδιώκουμε να τα μάθουμε γιατί είναι τα μέσα άλλων, αλλά γιατί είναι αυτοσκοποί.[.....]

Με αυτόν τον τρόπο η παιδεία είναι η καθολική καλλιέργεια της σκέψης και της ψυχής, που αυτή μόνο δίνει ποιότητα, σταθερό έρμα και δημιουργικότητα στον άνθρωπο. Αυτή πλάθει τον άνθρωπο από τη ρίζα του και, γι' αυτό, σωστά λέγεται «ανθρωπιστική παιδεία».

Κωνσταντίνος Τσάτσος (διασκευασμένο κείμενο)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A)Να γίνει περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

Μονάδες 25

B.1)Ποιον τρόπο και μέσο πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην πρώτη παράγραφο του κειμένου [Η Πολιτεία ... καθίδρυμα παιδείας];

Μονάδες 8

B.2)Ποια είναι η δομή και ο τρόπος ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου του κειμένου [Η πολιτεία διαθέτει ... και να διαφυλάξει];

Μονάδες 6

B.3)Να γράψετε από ένα συνώνυμο για καθεμία από τις ακόλουθες λέξεις: **κατορθώνει, διάπλαση, εγκολπωθεί, ύπατο, θεραπεύει.**

Μονάδες 5

B.4)«Έργο της είναι γι' αυτό, εν πρώτοις, να καθοδηγήσει τον άνθρωπο πώς να δυναμώσει βιολογικά, για να γίνει το σώμα του η κατάλληλη υποδομή για τα έργα του πνεύματος»: να τεκμηριώσετε τη θέση του συγγραφέα σε μία παράγραφο 80-100 λέξεων.

Μονάδες 10

B.5)Αφού ετυμολογήσετε τις ακόλουθες λέξεις να σχηματίσετε από ένα νέο σύνθετο **ουσιαστικό** στη νέα ελληνική: καθοδήγηση, διαθέτουν, διαφυλάξει.

Μονάδες 6

Γ)Στο κείμενο γίνεται λόγος για τους τρόπους κατάκτησης και τη σπουδαιότητα της ανθρωπιστικής παιδείας. Σε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας, να καταδείξετε τη σπουδαιότητα της παιδείας στη ζωή του ανθρώπου και ειδικά στον πνευματικό, ηθικό, κοινωνικό και πολιτικό τομέα [500-600 λέξεις].

Μονάδες 40

ΜΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!